

F. t. l. om folkebiblioteker m. v.

samtidig hævet fra 25.000 kr. i stedlige tilskud (svarende til ca. 45.000 kr. i samlede udgifter) til samlede udgifter på 275.000 kr. (svarende til en stedlig andel på 150.000 kr.).

For *centralbibliotekernes* vedkommende foreslås amterne inddraget i tilskudsydelsen efter fastere regler end hidtil, sådan at det særlige tilskud til oplandsarbejdet, hvis maksimum er fastsat sådan, at det normalt skulle dække hele udgiften ved dette arbejde, afholdes af staten og amtet i forening.

Om *skolebiblioteker*, der ikke er nævnt i den gældende lov, indeholder forslaget en række nærmere regler, der fastslår skolebibliotekets placering som et led i det kommunale skolevæsen, men i nært samarbejde med folkebibliotekerne. Disse regler er udarbejdet i samarbejde med undervisningsministeriet.

I øvrigt henviser man for så vidt angår den nærmere begrundelse for de her nævnte og andre ændringer til de følgende bemærkninger til de enkelte paragraffer i lovforslaget, og for så vidt angår forslagets økonomiske konsekvenser til det særlige bilag herom.

Til § 1.

I denne bestemmelse fastslås, at det er folkebibliotekernes formål at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet ved at stille bøger og andet egnet materiale vederlagsfrit til rådighed. Den nugældende lovs § 1 nævner udelukkende litterært materiale som middel til opfyldelse af folkebibliotekernes formål. Der har imidlertid som en naturlig følge af den almindelige udvikling været fremsat stærke ønsker om at få anerkendt andet egnet materiale som middel til opfyldelse af bibliotekernes formål og derigennem berettiget til stats-tilskud. Det drejer sig om musikplader, lyd- og billedbånd, lysbilleder m. v. Af disse audiovisuelle hjælpemidler har hidtil kun udgifter til filmapparater og læseapparater til mikrofilm været anerkendt som stats-tilskudsberettiget; i praksis har endvidere musikaler og billedsamlinger været indkøbt og benyttet i bibliotekerne gennem længere tid. Audiovisuelle hjælpemidler anvendes imidlertid i langt større udstrækning i udenlandske biblioteker og må i dag indgå som en naturlig bestanddel af det moderne folkebibliotek, ikke mindst af hensyn til bibliotekets kontakt med det øvrige folkeoplysende arbejde, som i stigende grad gør brug af dette materiale i sin virksomhed.

Lovens formålsparagraf foreslås derfor ændret derhen, at også andet egnet materiale godkendes som middel til opfyldelse af folkebibliotekernes formål, hvilket vil gøre det muligt for bibliotekerne

at opnå statstilskud til anskaffelse af dette materiale.

Til § 2.

Stk. 1.

Den nuværende lovs § 3, stk. 4, fastsætter, at et biblioteks normale virkeområde skal være en købstad eller et sogn. Dette område foreslås fremtidig udvidet til at omfatte en kommune eller et biblioteksforbund. Denne ændring skal sammenholdes med bestemmelsen i § 3, stk. 1, som forpligter kommuner, der har indgået fuldstændigt skoleforbund, til i fællesskab at drive et bibliotek. Ved et biblioteksforbund forstås det forhold, at to eller flere kommuner i fællesskab opretholder et bibliotek, der varetager den fulde biblioteksbetjening af de implicerede kommuners hele område. Der er ved disse bestemmelser taget hensyn til den igangværende udvikling i retning af større administrative enheder i landdistrikterne. Bestemmelserne vil endvidere lette overgangsvanskelighederne, når kommunal-lovskommissionens forslag til sammenlægning af kommuner skal realiseres samt understrege betydningen af et nært samarbejde mellem skole og bibliotek.

Stk. 2.

Adgang til vederlagsfrit hjemlån fra biblioteket har i øjeblikket alle beboere inden for dets virkeområde. Kun centralbibliotekerne pålægges pligt til at udlåne bøger uden for deres særlige område (hjemstedskommunen). I praksis har dog også andre biblioteker hidtil, gratis eller mod en ubetydelig betaling, udlånt bøger til beboere i hjemstedskommunens naturlige opland.

I overensstemmelse med, hvad der således allerede til en vis grad er gældende, foreslås det at optage en ny bestemmelse, hvorefter alle folkebiblioteker foruden at betjene virkeområdet beboere tillige skal stå til rådighed for andre, der ønsker at benytte det. Bestemmelsen tilsigter i første række at lette adgangen til bibliotekerne for store grupper af medborgere, som mest bekvemt vil kunne benytte andre biblioteker end hjemstedskommunens, men vil tillige give en bedre udnyttelse af det eksisterende net af biblioteker og den samlede bogbestand. Ordningen skal umiddelbart gælde for alle med fast bopæl i Danmark. For andre kan nærmere regler for biblioteksbenyttelse fastsættes i bibliotekets reglement, f. eks. i form af en kautionsordning.

De største problemer ved indførelsen af den foreslåede ordning findes i Storkøbenhavn, hvor befolkningen i betydelig udstrækning arbejder og bor i forskellige kommuner. Med henblik på undersøgelse af, hvorledes den fri låneret vil virke i det